

а може ніяке сторонництво без зрілого за-
ставової віднести ся легко до справи у-
ладження взаємин між обидвома держа-
вами монархії, котре має й на ціле де-
слатись обезпечити спокійний розвиток
політичний і народо-господарський. Цсар
удавив зступної санкції угодовим пред-
логам, щоби можна було їх нести за-
раз в середу в обидвох парламентах.

Міністри-президенти висловлять по
внесено предлог становище правительств
і тим способом розпочне ся угодова
сесія.

Не можна сего предвидіти, чи обид-
ва парламенти всійтє перед кіпцем
сего року полагодиють ся справу, а в про-
тивнім случаю потреба би відолати ся
провізоричним продовженням дотеперіш-
ного стану, що мало би іже певні від-
ємні наслідки. Довершене угоди набрав
ти більшої ваги і значіння як раз в сім
хвилі, в хвилі недуги монархії, котрою
затривожена і нею пригноблена монар-
хія, а як раз тепер можна собі уявля-
ти, яке було б положення якби небув німа-
шій шкідливості, якою обидвома поло-
винами монархії вивити, накопав обидвома міні-
стерства перед кількома днями були не
досвели до обидвоного порозуміння і
до довершеня сего діла, котре можуть
тепер предложити обидвома парламентам.
Нема сумніву, що зступна промова міні-
стра-президента, заява про стан здоро-
вля цсари зроблять на всі сторонництва
могутнє вражіння.

Все те однак не звільняє сторон-
ництва, ані не стає перешкодою, щоби
присутнї до предметного і поважного та
зрілого оціненя угодових предлог і нема
сумніву, що ніяке сторонництво не схоче
на себе приняти одвідальности за неза-
печеність, яка могла би настати з розви-
тком угоди. Наколи угодові предлоги мі-
стять в собі такі успіхи, яких можна
би для Австрії сподівати ся по таким
знакою торгово-царових потреб і відносин
нашої держави, як бар. Бек, котрий пе-
решіє ці договори, то можна припустити,
що в сучасній хвилі довершене се ді-
ло не насувало б великих трудностей.
Справа уладженя взаємин австро-угорських
і недуга монархії займають поважно умі
послав державної ради і угорського союму,
а народний парламент буде мати нагоду
перейти сю огнєву пробу.

З жіночого руху в Німеччині.

Присвячуючи «Куртиски змішависі Українок».

(*) Справа жєнщин виринула зовсім
привродно з розвитку соціального житя,
яке в останніх роках бухнуло отвір-
пою і могутнійшою струмоу. Руху жєн-
щин яке ані ніхто не здєржув, ані не-
має потреби его здержувати. Радше впа-
дає нам подбати, щоби се нове житє
жєнщин лишє плало своїм природним,
до цілї змирюничї і чистим руслом.

Заголовну провідницю жєнського
руху треба визнати п. Luise Otto-Peters,
що перед 42 роками заложила в Лейпцигу
перший союз німєцких жєнщин під на-
звою «Der Bund deutscher Frauenvereine»
спочиваючїй на засадах міжнародних і
міжконфєсійних. Нинї числїть він 170
союзів і 90 000 чєнєв, а сам належить
до «Internationaler Frauenbund», який
числїть сім мїліонів і обїмає цілий свїт.
Католицькі німєчки панї заложили в 1904
«Der Katholische Frauenbund».

Є ясною річчю — пише Germania
ч. 229 — що ми як соціалістичному, так
і радикально-поступовому рухови жєн-
щини мусимо бути противні. Цїлї і змаг-
ання обох напрямів на релїгійним, мораль-
но-етичним і позитивним полї в такі ради-
кальнї і виворотнї, що їх з становища

християнського і суспільного треба кон-
че поборювати. Пророкиця нонїшого жі-
ноцтва, Ellen Key навіть хоче усунути
християнсьтво яко основу ви-
доханя, а соціалістична провідниця Lily
Braun заперечує християнсьтво его за-
чїне для жєнщин, коли тимчасом хрїсти-
янсьтво так високо стоїть в очах хрїсти-
янської невісти, що вона охотно жєртвує
єму свою любов і своє житє. «Нова
єтика» еманіанток є так грубою і
низькою, що навіть соціалістична часо-
пис «Frankfurter Zeitung» обговорюючи
її з нагоди франкфуртського конгрєсу,
де і про сю «єтику» довго розpravляло-
ся, осуджує її з огнєвїстю. Того «єти-
ка», пише Fr. Ztg., стручує невісту з ві-
рити, на яку її вивело хрїстиянсьтво, вона
підняває всі грєбї моралї. Чи се пістї слїд
кормити діти обото пода в костюмі Адама;
Єви перед їх укладом відіають ся спіль-
но разом тілесним гімнастичним пра-
м'ям? Навить право, догослоєвє
жєнщин додає Fr. Ztg., не вважає-
мо ма за панцею, не знає ся денним
провідницям сєго руху, хоч всім обидво-
ми нами ма сєго права не заперечуємо.
Але коли дєвї закукурєчєні панї жа-
дуть рїнного права виборчого і рїнного
полїтичного становища з мужчиною, а і
меншо активного і пасивного права ви-
борчого в політичїм, суспільнім, цєр-
ковнїм і промисловім житю, то се
вдє рїшучо за далеко. Вільно їм жа-
дати розширеня правного становища жєнщин,
можна навіть надїти ся лучшего випро-
сєдєня дївач, щоби жєнщина вправляла
до покликань, які не обмежують покли-
каня невісти і матерї; але коли ставля-
ть ся домаганє: «До покликаня ма нале-
жить материнсьтво, хоч би воно було
до набутє не через суїрчує-
ствє своє,» то такому жажданю треба спрї-
вєстити ся зі всією рїшучїстю.

Суїротї нехристиянського характеру
міжконфєсійного руху жіночого було
великою заслугою панї Елісавети Gnauck
Kühne, що вона 1893 звернула сєй рух
на основу позитивно хрїстиянського за-
сад, тоді з початку протестантїзму. Ви-
рочї протестанти зачали в тім дусї на
союз впливати, й в 1899 повстє «evan-
gelischer Frauenbund». В тім часї п. Е-
лісаветє Gnauck-Kühne переходить до
католицької Цєркви, в якї побачила свій
їдеал релїгійного і соціально-харитативно-
го житя для хрїстиянської невісти.

В 1904 повстє Der katholische Frau-
enbund, якийканий найглубшим пере-
свідченєм, що релїгїї мусить становити
підставу і ключ до розв'язаня соціально-
го питаня, і що католицькі невісти не по-
винні бездільно придиратись соціальної
нуждї своїх сестєр. Дє тепєр сєй со-
юз зоб'єднє в єдинє міст і чис-
лять 18 000 чєнєв. В прогнєу
трєх лїт з сєго можна вистити, як
губочко є релїгійність німєцких като-
ликєв. Der katholische Frauenbund
вдє чєлєвєкєв ємєнї панї Ю-
бою органє «Die christliche Frau»
>Monika і «Mädchenbildung auf christli-
cher Grundlage». На останнім католиць-
кїм візї в Würzburg ємє «der kath.
Frauenbund» своє особїєє засї-
данє, в якїм взяли участь єпископ і
прєзидия загальних зборів.

Тим способом Der Katholische Frauen-
bund — кінчить Germania — знайшов
нідегос не лишє в кругах католицких
віслог, але також у вєрховодячих като-
лицьких кругах. Німєцкини яко: «нова
сильна вітка з галузи хрїстиянського
дєрева житя», як слушно зазначено на
візї в Essen.

Заслужило сєму союзно і від нас
Руснїєв-католикєв найгорячішї жєлєня
ласки Божєї, зросту і найкращих ово-
чєчє своїх праць, мусимо також вино-

сити на адресу наших віруючих пань
наше сердєне бажанє, щоби і в нашій
народї як найкорше повстєло подібнє
товариство.

З України.

Про дотеперішнї в слїд вибор-
ів до думи пише кїясєка «Радє»:

З рхунку зробленого «Рьв'ю-ю»,
видно, що з 2475 виборців, іже вибра-
лих досї опозиційних налчуть ся —
702, поміркованих — 143, з октибрист-
— 237, пранних — 1085, безпартийних
та невідомих — 205. По окремих курїях
сі виборчі подїляють ся так: по сельсь-
кїх — 217 опозиційних, 50 поміркова-
них, 215 пранних та 104 безпартийних,
по поміщїх — 141 опозиційних, 63
поміркованих, 156 октибристєв та 754
пранних, по курїи городських виборців —
131 опозиційних, 3 октибристєв і 22
пранних.

Цифри сі досить красномовно гонор-
ять сами на себе. І через те нема не-
стрєбно розгадати їх докладно. Справа
о по зївнї стоїть поганю —
єсь який єпископ наплавє сам собою,
навіть сельсьєка курїя, на яку опозиція
послєдєла стільки надїв, не спираєдла іх
і послєдє майже стільки пранних, скільки
їх представникї опозиції. Курїя город-
ських виборців, правда, вносить промїнь
свїтлєв і ємє суму картину, але фактич-
но се нї на крихту не мінєє справи: на
губєрнєскїх зібрань голос опозиційної
городської курїї безсєбно потонє в дїкїм
хорї пранних поміщиків та селян.

Становище, що в Києві, скрутнє,
але — не безпорадно. Знаючи станє
опозиції тоді було безпорадним, колиз
теперішнї склад виборців був насалдом
нормального, пристосованого до потреб
народу, виборчого закону та нормаль-
но, без укладу, виборчої кампанї. Тодї
правнї склад виборчої колегїї показував би,
що країна дїсно поправїшєдла, зрєкла
сі своїх надїв і бажань — і опозиція
справдї прийшла бє скасти зброю.

Тепєр же коли партїїна фаніонїя
виборців не стоїть нї в якїм зв'язку з
настрєвом бїльшости народу, бо вибори
одбувають ся при нечужанє
ненормальнім виборчїм зако-
нї і при нечужанє ненормаль-
них обставинах, коли ад-
міністрація нї прєд чєм не сивнєє ся,
щоб усунути од виборів всі бїльшє менш
опозиційні єлєменти, — тепєр наденє
нїше цифри не повиннї викликатї зне-
пїрї, нї здивованя. Ненормальнї обста-
виннї творять ненормальнї зв'язки, — єсь
по тїльки можна сказати про них.

Не повиннї викликатї сі наслідки ї
баждужности серед опозиційних верств
нашого громадянства. А се легко може
статись, бо думка, вдуци що лишє най-
меншого супротивленя, легко може
привести до висночку, що мовляв, одна-
коч тут нїхто не відєвнє — хоч старий
єв, хоч не старий єв, — то жє кращє
сидїти нїшком та не риватись. Проти та-
кого, так мовити, анемичного висночку
треба рїшучо поставити Перш за все
не треба забувати, що самий процес
виборів, незалежно од наслідків, які
німєє, може заграти величезну ролю
в справї організації народних мас. А це
треба пам'ятати, що неспироможнєсть
для опозиції мати бїльшїсть мисль в думї
єе не значить зовсім не мати таких мисль.
Опозиція в третій дїмї буде хоч би єже
од самих п'яти мїст, в яких заведено
прямє голосованє і в яких перемога лї-
вань кандидатів досєє певна. Се, значнї-
падує, що опозиційних послєв да-
дуть і інші виборчі інстанції.

Повторяємо: ні зневіра, ні бадужности наведені цифри викликають не тільки в нас трохи ускладняють певні оцінки, бо якраз свідчать, наскільки міцні й невідомі ті «незаписані обстоятелства», а якими й доводиться й ще доведеться боротись. А за цього величезна єдина висновок: якомога більше енергії й праці.

Просимо відповісти передплату.

Новинки

— **Календар.** В четв'єр: руско-кат.: Бротер, Верон; римо-кат.: Людина, Яд. — В п'ятницю: руско-кат.: Харитан муч.; римокат.: Луки єванг.

— **Стан здоров'я царя.** З Відня доносять, що приватні всти про стан здоров'я нашого монарха є досить сумні. Від суботи не вставало по-літше, а навіть залягало дею зм'ягалося. Оружені старася ся, аби вб'єр не впадо на д'як, бо лежачи в такій нічній при такій неадаєт небезпечнє. Котгоє: Wilhelm доносить, що в останні днєх горячка у царя зновім вступила, що стан снє і д'яне серця є зновім зловольсний. Монарх прирван вчєра на 2-годинний послухано шефа кабинетів і внаслідок Шейса, який представив справу астро-у गरेको угод. І з сего можна висновити, що стан здоров'я монарха є зловольсний.

— **Ювілей артисти.** На вчєршній представлено публична виступила сцєна театру по бер. нєст. Нєстїє сьмєччєв. У вєдоду чєтї за двєх црївнїх, прїгтованих для ювілятка, Коли ювілятка в-н Основичєна появилє ся на сцені, привнєтї їй довгїма, френєтїчнїма одєссїма. Головна ошанїя наступила по першїм актї. Коли підєсла ся куртаня, на сцену вїшла шпан. ювілятка, окруженя дружною театральною, а праву сторону сцени заняли дєловцї. Музика загрєла «тум», а публїка бала брєжа. Першї промовиє до ювілятка голова тов. «Рускої Бєсїда» пан радч. Шєховїч і вручєн їй вїнєцї і касєтку з дарунком, в золотї. Потїм привнєтан ювілятку директор театру п. Стадник і зложив також вїнєцї і дарунко (золотий свїтєл). Далшє виступиє в привнєтї м. Ольшанський від театральної дружини, складаючє в дарунко вїнєцї і золоту брєнку і ковчєк. Імєнем укр.-руськїх

товариств львівських промовиє др. Брик і вручєн ювілятку вїнєцї і золотий годинник з лєдїткєм вартостї 300 К. Від панї Саломєї Крушельницької зложено шїї Осповичєвїй срібний вїнєцї. Від знакомїх дїстала ювілятка вїнї і китїий цвїтїв. Сцену застєлено зелєнїю і цвїтїма, а кожду промову вїтала публїка шєсїма і грїмїма одєссїма. Куртаня заступєла сцену і ще раз відносїть ся при невимовночєх одєссїх публїкї. Ювілятка від кланєс ся. Музика грає «тум». Ошанїя скїнчїла ся. Ювілятка уносїть зі сцени докази вєдлїчностї рїдного народу за 25 лїт служби на сцені, якою ошєдоду до дальшого походу по терештїй дорозї театрального жїтя.

— **Система дразєна.** Що раз частїше залягають глухі вїстї, що у нашїм театральному св'єтїку і «думитї і гудє». Не гадаємо на тому мїсцї розбїратї причин недоволеня, що вїтворили серед журки нашого театру ту певну свєлєтїчностї атмосферу, та мусїмо звернутї увагу, що в тїм случєю на лїк є вказанї свєдїшї средствє, лїшень на дразєнє першїє тих людєй і буд-пробудє свєлєтїчностї в нїмї ошїї. Тамчасом зчуваємо, що дирекція театру занїмалєя stance пєд з обов'язкї сфїлєра п. Рємєзу, лїбравшї дружиня, чоловіка незвичайно їдєнїю і образюваню, що її сфїлєрскї будєн першїй нїмїз глєду органїзацїї журки. Не їде тут о мїтївнї, якї дирекція готова вєствєти на оправданє свого вїроку, але о факт, що той поступок серед теперїшнїх обстанїв причїнєть ся не малю до бїльшого роздратованя нашїх актїрїє. Дяк Боже, щоб сїрєву пасадно окїнєчємо, бо тєма на воїр дїрївичка тепєр мєждє доєствє зновє до такої ситуацїї, у котрїй «Бєсїда» будє мусїла оглїнутїся за новим сфїлєром і.... директором!

— **Розбїсаний напад** нарубєна Лїля Кузьма на родну пароху з Кокосшанєц, о. Кєльожєнка, про що мїї ошдї доносили, скїнчїєн ся смертю 6-лїтної дєвчєкї о. Кєльожєнка, Мєношї. Ошдї перевєдєно сєкцїю єї тїла, яка вказала, що бїдна дїтина утратила жїтє своєї матерї. В єї головічї вїдєно революцїєру кулю. Пнї Кєльожєнєкова трїмала сїлєчку дїтїну на колїях так, що її голова була ошєрєдє лїній грудї матерї. Куля вїмрєна в сєрдє пнї Кєльожєнєковїї пробїла голову дїтїни і задержала ся в мозку. Дїтина смєстєла жїтє матерї, заплєтєннєм за нєго власнїм рєчєм. Похоронї дїтїни вїдбудї ся в четв'єр раню при участї численного духовенствє і сєрдє. Над могалєю промовляв о. Ганєвчїє, парох з Красєво, — Опрїчнок Лїлю Кузьма — як показало ся — до доконаню злочаня

був під домою пароху в Кокосшанцї і хотїв мабуть єго також убитї, але перешкоджєно єму. Потїм вїн лїпив колїє в ровї за сєлом і пішов в лєду, та пострївав ся в ногу. Вїн думає, що лудчї з нїм особєя вєсїє жїтїю, тому хотїв удатї, що в нїх напала опрїчка і тамтїх убили, а єго ранили. Коли однак дїзнав ся, що пнї Кєльожєнєкова і єї старша дєвчїя жїтїє, змїнїлє шїє першїє звїнїлє, та удаєнє, що револєвр сам вїпалє, та що вїн потїм стрїляв на вєсї боки, не вїдчїяв в кого, так налякав ся. — Обї поранєнї пнї Кєльожєнєкова і єї 16-лїтної дєвчїє мають ся вєже лїпше і вєже їм не грозїть небезпечнєсть.

— **З Буковини.** З Гаранача доносїть, що днє 15. с. м. помер там директор народної шкولي, Ярошнїський, батько шєсїмнєчїї Евгенїї Ярошнїської.

— **Вєснї вїнаходї.** Парисський днєвник Matin доносїть, що у вїсєвоких кругах зроблено двє важнї вїнаходї, якї залєвоночї Францїї неперевяг в євентуальнїй нїчї. Одєн з вїнаходї мєгє бути прїладом, який уставлєнї в якїсь наїрїма, автоматично копанє пїдземнїї хїдїк в прїстїй лїнїї довгїн на 150 метрїв. Другий вїнахїд полїгає на тїм, що малїша вїдновїло будована вїкаєдє так само вїбухоного материалу, що мїн в одїїй хвїлї потрїфатї зєствєтї з землї дїїї колїзонї вїсєка. Вїстє подана Matin-ом затрєвожила найбільшє вїсєковї журки Нїмєччєвнї. Нїмєцє прає сїлєку ся вїлєгдєтї сьтї тїх малїшї, але як досє бєспєшнїє.

— **З адвокатнїх кругїв.** Адвокат др. Северїє Дашнєвчїє перенєсїть ся з Тернопольа до Бучача, др. Володимир Зарїчакї з Тернопольа до Теребовлє, а др. Макс Цеттервальг з Бєлєвчє до Львова. На лєстє адвокатїв з ошєдком у Львовї вїсєпанї: др. Іос. Рабє, др. Іє. Райн і др. Пнї. Бордєс.

— **Фїнанс дєржавнї в Росїї.** Рускї пїше, що нїбї російскї дєржавнї фондї потрєбує пошїкнєть зростатї, не вєжаючи на те, що російскїє грошї дужє подорожили і самїї Росїї її є кордоном. Останнїя днїма дєржавє рєчєтї вїдїзала ся до 717%, 1/2-процентова зовнїшнїя позичка — до 93%, 5-процентова вшїрїна позичка — до 93%. Найбїльшє нїшнїє в групї 5-процентова позичка. В Парижї воля дїшла до 90 1/2%, в Петєрбуртї — до 87 1/2%, в Лондонї — до 87, у Віднї — до 85 1/2%, в Амстердамї — до 82 1/2%.

Оповіднї.

— **Рєпертуар укр.-руського народного театру у Львовї** під дирекцїєю Іос. Стадника. (8 вєсїл «Лїд Харузмї» при укр. Бернштаїна. Початок о 7. год вєчєром).

Матеріали до історії зовнішньої Галичини

з Буковини.

Ч. 68.

Лист Олекса Баранського до Іза. Воробєвичєна, писаний 8. XI. 1867.

(Дальше).

До Нїчїя мї Тобї прїшлємо ще де що доброго прочитати. Ябь рєдє, щоб вїнь вїш-шєшь такї, якї Тарасовї Гайдємакє. Читай їх, бо вїдкнєчєнїєм разє, щоб єшої Тобї була обрєдєнєм шїї обрєдєнєм.

Чому не спомїнєш мєнї нїчого про кнїжнє. Четвертинськїх. Не кнїже Тобї брати ся зарєзє до єї праї, бо я знаю, що тепєр нєма у Тєбє часу, та тїльки лєбє помало прїзбурьвєть материалї.

Будь лєсєвчє, вїдпнїши мнї надїальнє до тїкданя на мє писємо, і вївлїши мнї разом і сї двє оповїданя.

Кїчмї мї лєстє, бо часє не позволєє далшє розсудуватї ся.

Цїную Тєбє сєрдєчно і клєню ся по сто разє. Твоїй лї жнїчїї і заслаю ї вїд Володєк козачкїї покїлїє — покїлїє незломнїй Тїй другї—братє.

Олекса.

Ч. 67.

Лист Іза Воробєвичєна до Оєсла Баранського, писаний на св. Дмитра 1867.

Друже мїї єдинї! Оєспє мїї любїлї!

Сює скажу лєвчє, ти начє за чупєрїє вєдлї вїтїтї, якє она на нашєм лїтературнєм свєтї жїтїє мє, то лїньє твоє мєстє, нємєльє є хотїє пошєрєватї, тому чубї, мїї братїчє, за сє я тобї сює оєсноє, котрїє тїє щєє полюбївєть злї ширєго, братьєго серця, по сє я щє злї. Прїмєє і огрїїї тїє оєспє рєчємє сєрємєтї, і якї бїєдєланнє до людїй була, пїшнїї ї нашому доромою народолобїю о. Пєтрєнкомю. То само можєть вїдлїтї і злї Кєрфорєм, поєма хочє, не вєснїє мєя, то вєє начє злї пїдї мого сєрдєя вїрєсла Тї єго обкївчєвє, начє дїєваннє цїтїчємакї, нє дужє їскєнїєнї образєк.

Поздоровлює цїлєу громадє, бажаню її, щобї тї Господє помєгєвєть до красєного золотого дїла, і цїную Васє, мїї Баранчїкє хрїстїатї.

Вашє братє

Пнї. Дорє.

На Буковинї вє дєнє св. великокучєнїка Дємєтрїя, 1867.

Русь Молдавїчє.

(До листу долучєна поєма «Скаєла лєвчєкї». — М.).

Ч. 68.

Лист Іза Воробєвичєна до Оєсла Баранського, писаний 29. XI. 1867.

Милїї Оєспє!

Завтра рано поїраємоє злї мєоїм горами — Карпатїма, завтра рано вїрїдєжєтє до рєдєгу до Черновцїє. Днєвє створїнєня тїє човлїчєнїє! Нєрєзє бажємнєтї, щоб є сї днїчїї пєшнїє на свїтї Божєї промїслїчєстї, Бог дєвчє, а то стєло, а тєрє вїрє мєнї, шї мєнї данє, а то тєсноє сює околїчєю і сїя людї опускєтє, а лє їх прїзвєчєвєчє. Тяжкє будє мєнї злї першє у тїх Чернїчєвцїєх, дє булєчєна за крєйцєрїє і дє гїрнї фєрїєстїє, нїєть тє, котрє знаємо злї сє писанїя. Цє я тє штєку удєм? Богє знає, але по мє стєновїєчє незарєдєстїєннє, то рїчє бєспєчєнє, і у насє то само дїєтє, якї у васє, лїньє нє у тїмє обємї. На таїмчємах і мїхємах напєсєвєть я для тєбє сює поєзїнкї *)

Прощай братє

в незабувай свого ширєго

Пнї. Дорє.

Незавгє сей лєстє, бо сє поєзїчєнка вїгдї нєнаписєна.

*) Над оточком під скаєлоу калїна зацївлєа... — О. М.

(Дальше будє).

